



GRUND- OG NÆRHEDSNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

15. august 2013

Stålhandlingsplan

1. Resumé

Kommissionen har den 11. juni 2013 fremsendt meddelelsen ”Handlingsplan for en konkurrencedygtig og bæredygtig stålindustri” (KOM(2013) 407).

Meddelelsen følger op på meddelelser fra Kommissionen om industripolitikken fra hhv. 2010 og 2012 samt anbefalinger fra rundbordskonference om stålindustrien, nedsat af Kommissionen, med deltagelse af virksomheder, sociale partnere og 16 medlemslande.

I meddelelsen fokuserer Kommissionen på udviklingen af en mere konkurrencedygtig og bæredygtig stålindustri baseret på følgende elementer: 1) den rette juridiske ramme; 2) fremme af efterspørgslen efter stål; 3) lige vilkår på internationalt niveau; 4) politikker for energi, klima og ressource- og energieffektivitet med henblik på at øge konkurrenceevnen; 5) innovation; samt 6) den sociale dimension: omstrukturering og kvalifikationsbehov. Endvidere foreslår Kommissionen, at der formelt nedsættes en gruppe på højt niveau om stål med et årligt møde for at sikre en europæisk platform for dialog.

Meddelelsen har ikke i sig selv lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

2. Baggrund

Kommissionen fremsendte den 11. juni meddelelsen ”Handlingsplan for en konkurrencedygtig og bæredygtig stålindustri” (KOM(2013) 407). Meddelelsen følger op på Kommissionens meddelelse ”En stærkere industripolitik for vækst og økonomisk genopretning – ajourføring af meddelelsen om industripolitikken” (KOM(2012) 582) samt Kommissionens meddelelse ”En integreret industripolitik for en globaliseret verden” (KOM(2010) 614). Sidstnævnte blev vedtaget af Kommissionen i 2010 som led i Europa 2020-strategien.

I juli 2012 blev en rundbordskonference på højt plan etableret af næstformand og kommissær for erhvervsliv og iværksætteri, Antonio Tajani, i samarbejde med kommissær for beskæftigelse, sociale anliggender, arbejdsmarkedsforhold og inklusion, Laszlo Andor. Rundbordskonferencen har tjent som platform for dialog om stålindustriens udfordringer mellem virksomheder, sociale partnere og 16 medlemslande¹, der har betydelig stålproduktion. Højniveaugruppen afleverede sine anbefalinger den 12. februar 2013.

Det Europæiske Råd konkluderede på sit møde i marts 2013 at følge op på Kommissionens arbejde med specifikke industrielle sektorer.

3. Formål og indhold

Med meddelelsen påpeger Kommissionen, at en stærk og konkurrencedygtig stålsektor er vigtig for Europas industrielle base, men at den europæiske stålsektor i dag står i en vanskelig situation grundet ændringer i de globale markeder samt teknologisk udvikling.

På denne baggrund, og på baggrund af de afholdte møder i regi af rundbordskonference på højt plan, foreslår Kommissionen, at der formelt ned sættes en gruppe på højt niveau om stål med et årligt møde for at sikre en europæisk platform for dialog. Endvidere vil Kommissionen fokusere på følgende udfordringer for konkurrencedygtigheden i den europæiske stålindustri:

Den rette juridiske ramme

Til sikring af de rette juridiske rammer vil Kommissionen i overensstemmelse med dagsordenen for smart regulering identificere for store byrder, manglende overensstemmelse, huller eller ineffektive foranstaltninger. Ligeledes vil Kommissionen gennemføre en samlet omkostningsvurdering af specifikke sektorer samt konkurrenceevnetests af nye initiativer.

Lovgivningen bør ifølge Kommissionen være skruet sammen på en intelligent og ambitiøs måde, således at denne kan fungere som en afgørende drivkraft for innovation, herunder henvises til strengere miljømål, offentlige indkøb og brugen af europæiske standarder til fremme af bæredygtig produktion.

Fremme af efterspørgslen efter stål

Kommissionen vil som led i at øge efterspørgslen af stål sikre genopretning af stålforbrugende sektorer, såsom bygge- og anlægssektoren og automobilsektoren. Dette skal særligt ske gennem nuværende EU-initiativer, herunder ”CARS 2020”, som bl.a. fremmer efterspørgslen efter køretøjer, der bruger alternative brændstoffer.

¹ Tyskland, Østrig, Belgien, Spanien, Finland, Frankrig, Italien, Letland, Luxembourg, Holland, Polen, Tjekkiet, Rumænien, UK, Slovakiet og Sverige.

Lige vilkår på internationalt niveau

Gennem markedsadgangsstrategien vil Kommissionen arbejde for at sikre rimelig international konkurrence og lige vilkår for den europæiske industri på internationalt niveau.

På kort sigt vil Kommissionen anvende sine forskellige handelspolitiske værktøjer og instrumenter (fx træffe foranstaltninger mod urimelig handelspraksis i stålsektoren, afgive rettidige rapporter om udviklingen inden for stålimport fra tredjelande og konsekvensanalyser af planlagte frihandelsaftaler). På kort sigt vil Kommissionen også skabe bedre vilkår for adgang til råstoffer bl.a. gennem tiltag såsom overvågning af skrotmarkeder, vedtagelse af retsakt om kontroller af overførsler af affald og dialog med de vigtigste stålproducerende tredjelande.

På langt sigt vil Kommissionen forfølge en dagsorden for handelsliberalisering og fortsætte sit samarbejde med Rådet og Parlamentet i bestræbelserne på at modernisere instrumenterne til beskyttelse af handelen for hurtigt at opdatere antidumping- og antisubsidiegrundforordningerne.

Politikker for energi, klima og ressource- og energieffektivitet med henblik på at øge konkurrenceevnen

Kommissionen vil fokusere på overkommelige energipriser og forsyning, klimapolitiske spørgsmål, global sammenlignelighed og stålsektoren som bidragsyder til at nå klima- og ressourceeffektivitetsmål.

For at skabe lovgivningsmæssige rammer, der fremmer bæredygtig vækst vil Kommissionen på kort sigt bl.a. udarbejde vejledning om støtteordninger for vedvarende energi, foretage en analyse af drivkræfterne for energipriser samt indvirkningen af ETS på elpriser i EU. Ift. klimapolitik vil Kommissionen udarbejde forslag til EU's klimapolitiske rammer frem til 2030 på sådan måde, at der tages højde for omkostningseffektiviteten og potentielle konsekvenser for industrien. Ligeledes skal der fokuseres på energieffektivitet gennem fremme af bedste praksis og investeringer. På mellemlangt sigt vil Kommissionen forfølge forhandlinger med henblik på indgåelse af en bindende international aftale om klimaændringer, opfordre til udvikling af en standard for vurdering af drivhusgasemissioner i energiintensive industrier samt udvikle livscyklustilgangen, bl.a. gennem bedre integration af råstoffers genanvendelighed i relevante forslag og strategier.

For at fremme innovation indenfor energi, klima og ressource- og energieffektivitet vil Kommissionen på kort sigt inddrage stålindustrien i forsknings-, udviklings-, investerings-, demonstrations-, udbredelses- og markedsføringsforanstaltninger for energieffektive produkter og teknologier samt foretage en vurdering af, hvorledes ETS-indtægter kan øremærkes og anvendes til finansiering af klimamål.

Endvidere opfordrer Kommissionen bl.a. medlemslandene til at vurdere nationale tiltags effekt på energipriser og overveje hensigtsmæssige foranstaltninger til at sænke energipriser for energiintensive industrier.

Innovation

Moderne anlæg i EU's stålindustri er ifølge Kommissionen tæt på grænserne for de nuværende teknologiers ydeevne og vil komme til at kæmpe med at opnå yderligere nedbringelser af CO₂-emissionerne, hvis der ikke indføres banebrydende teknologier. For at imødekomme dette vil Kommissionen overveje støtte til FoU-, demonstrations- og pilotprojekter gennem Horizon 2020 med henblik på nye mere ressource- og energieffektive teknologier. Ligeledes sættes fokus på internationalt samarbejde i upstreamforskningsprojekter og højere grad af økonomisk støtte i opskalerings- og pilotfasen frem for kun forskningsfasen.

I tillæg opfordrer Kommissionen Den Europæiske Investeringsbank til at overveje langsigtede finansieringsinstrumenter for stålprojekter.

Den sociale dimension: omstrukturering og kvalifikationsbehov

For at imødekomme omstrukturering og kvalifikationsbehov i forhold til stålindustrien i Europa peger Kommissionen, udover egne tiltag, på tiltag fra medlemslandene og industrien.

Kommissionen vil fokusere på den sociale dimension gennem tiltag, der skal fremme beskæftigelse for unge og tiltag, der skal sikre de rette kvalifikationer, herunder bl.a. støtte aktiv uddannelse og livslang læring, og opfordrer til et europæisk sektorråd for kvalifikationer for stålindustrien.

Medlemslandene opfordres bl.a. til at anvende Den Europæiske Socialfond (ESF) til omskoling og efteruddannelse og indtænke muligheden for anvendelse af strukturfonde til at afbøde sociale konsekvenser af omstrukturering i stålsektoren. Slutteligt opfordrer Kommissionen til dialog mellem arbejdsmarkedets parter for at indføre ordninger for fleksibilitet på arbejdsmarkedet i forhold til konjunkturbetingede justeringer.

Industrien opfordres til at spille en aktiv rolle i at afhjælpe kvalifikationsforskelle og -mangler samt fortsætte den nødvendige tilpasning af industrien. Samtidig opfordres til samarbejde med andre interesserede parter for at sikre, at konjunkturbetinget overkapacitet håndteres med midlertidige støtteløsninger for at bevare arbejdspladser på lang sigt.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Ikke relevant.

5. Nærhedsprincippet

Ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser

Meddelelsen har ikke i sig selv lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

8. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Meddelelsen har ikke i sig selv samfundsøkonomiske konsekvenser.

9. Administrative konsekvenser for erhvervslivet

Meddelelsen har ikke i sig selv administrative konsekvenser for erhvervslivet.

10. Høring

Forslaget har været sendt i høring i Specialudvalget for Konkurrenceevne, Vækst og Forbrugerspørgsmål med frist den 28. juni 2013. I den forbindelse er modtaget følgende bemærkninger:

Danske Maritime er enig i meddelelsens fokus, nemlig på lavere omkostninger, innovation og initiativer til at bistå stålindustrien med at blive mere konkurrencedygtig.

Danske Maritime mener, at en konkurrence- og bæredygtig stålindustri i Europa sikres bedst via åbenhed og fri konkurrence. Hvis der tages instrumenter i brug til fremme af industrien, skal der være tale om markedsbaserede instrumenter. Danske Maritime kan således overordnet støtte initiativer oplyst i handlingsplanen, som fokuserer på åbenhed og konkurrence, og lægger vægt på, at det europæiske stålmarked forbliver åbent overfor tredjelande. I den forbindelse stiller Danske Maritime sig skeptisk overfor øget brug af handelsdefensive instrumenter som fx anti-dumpingtold. I stedet finder Danske Maritime det væsentligt, at EU både via WTO og via bilaterale handelsforhandlinger arbejder for åbne markeder for stål globalt, samt for at eventuel forvridende støtte til stålproduktion og -eksport elimineres.

Danske Maritime noterer sig Kommissionens betoning af betydningen af overholdelse af statsstøtteregele i forbindelse med støtteprogrammer og noterer sig endvidere Kommissionens forslag om en højniveaugruppe med det formål at skabe en platform for dialog, men vil være skeptisk, hvis fokus for højniveaugruppen bliver overvågning af markeder med henblik på anbefalinger om introduktion af handelsdefensive tiltag.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Andre landes holdninger er ikke kendte.

12. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen er overordnet enig i, at europæisk industri har en central rolle at spille ift. at skabe vækst og jobs i Europa og støtter målet om, at der skal ske en genoplivning af den europæiske industri og skabes flere produktionsarbejdspladser i Europa.

Regeringen hilser meddelelsen fra Kommissionen om stålindustrien velkommen, men ser med en vis skepsis på sektorspecifikke tiltag. Det er derimod regeringens holdning, at EU's industripolitik bør fokusere på at sikre bedre horizontale rammevilkår for europæisk industri.

Ikke desto mindre er det regeringens foreløbige generelle holdning, at Kommissionen med meddelelsen om den europæiske stålindustri har valgt det rette fokus ved at fokusere på mere innovative stålprodukter og omstilling til en mere ressourceeffektiv sektor. I den forbindelse noteres det, at regeringen støtter, at der sikres bedst mulige vilkår for forskning og innovation i stålindustrien.

Ift. klimapolitiske tiltag er det regeringens foreløbige generelle holdning, at klima- og energipolitikken ikke udgør en begrænsende faktor for stålindustrien, særligt i lyset af udviklingen i kvoteprisen og tildelingen af gratis-kvoter. Ift. til den fremtidige ramme for klima- og energipolitikkerne er det regeringens holdning, at der skal arbejdes for en stabilisering af kvoteprisen, samt rammer, der kan sikre et langsigtet prissignal til gavn for investeringer i lavemissionsteknologier. Yderligere er det regeringens holdning, at afgivelse af provenu fra ETS til industrien ikke kan støttes.

Ift. en særlig indsats for stålindustrien under Socialfonden og Regionalfonden er det regeringens generelle holdning, at programmerne bør forblive sektor-neutrale. Det kan dog støttes, at der under Socialfonden iværksættes en indsats for at højne arbejdsstyrkens kompetencer generelt – åben for stålsektoren på lige fod med andre sektorer.

Ift. de handelspolitiske elementer i meddelelsen er det regeringens foreløbige generelle holdning, at Kommissionen skal forfølge udvidet liberalisering og markedsadgang via WTO og bilaterale frihandelsaftaler i overensstemmelse med Kommissionens betragtninger i meddelelsen. Regeringen ser dog med skepsis på eventuelt udvidet brug af handelspolitiske instrumenter som adgang til markeder i tredjelande og lægger vægt på, at svaret på udfordringerne ikke må blive at indføre protektionistiske foranstaltninger, der skal skærme stålindustrien mod konkurrence udefra.

13. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.